

N:o 21.

Af herr **Samzelius**, angående förhöjning af tullen å kaffe och kaffesurrogat.

Genom tulltaxan den 18 juni 1888, hvilken i allmänhet skulle lända till efter rättelse från och med den 1 juli samma år, blef tullen å kaffe, som förut var bestämd till 26 öre för 1 kilogram, från och med år 1889 nedsatt till 12 öre för samma vikt. I sammanhang dermed blef tullen å brändt kaffe samt å alla till kaffesurrogat användbara brända växter från och med samma tid nedsatt från 35 öre till 20 öre för 1 kilogram.

I nu gällande tulltaxa är denna nedsättning i tullen bibehållen, dock så att brändt kaffe och kaffesurrogat af alla slag numera draga samma tull eller 20 öre för 1 kilogram.

Den hufvudsakliga anledningen till den betydliga tullnedsättningen synes hafva varit, att man, den tiden nedsättningen egde rum, på fullt allvar i allmänhet fruktade, att statsinkomsterna genom de höjda skyddstullarne skulle så ymnigt inflyta, att verklig förlägenhet skulle uppstå för deras ändamålsenliga användande, till följd hvaraf åter fråga kunde uppkomma, om icke skyddstullarne endast af denna anledning borde nedsättas.

För min enskilda del har jag varit fullkomligt oberörd af dessa bekymmer. En längre tids erfarenhet hade nemligen ingifvit mig lugn i detta afseende.

Utän att uttala något klandrande omdöme om hvad som skett, har jag emellertid, i det förändrade läge, hvori vi nu befinna oss, för mig sjelf uppkastat den frågan: är det lämpligt, är det klokt att statsverket fortfarande beröfvas den betydliga inkomst, som kunnat dit ingå, derest kaffetullen icke i en hastig vändning blifvit så betydligt nedsatt?

Det är visserligen sant, att det i första rummet åligger Kongl. Maj:ts regering att bära bekymret för åstadkommande af jemvigt i statsbudgeten; men den enskilde riksdagsmannen torde därför icke ega rätt att fullkomligt frigöra sig från detta bekymmer, i synnerhet om han icke kan till fullo dela de åsikter, som ligga till grund för en del åtgärder, hvilka föreslagits till statsbudgetens utjemnande.

Såsom bekant är, härleder sig behovet af ökade inkomster till väsentlig del från de beslut, som vid 1892 års urtima riksdag blifvit fattade. Då jag sjelf i hufvudsak biträdt dessa beslut, kan det naturligtvis icke vara min afsigt att derom uttala något klander, ehuru det fortfarande synes mig något egendomligt att, för fullgörande af en medborgerlig pligt sådan som beväringsofningarna, Sverige, som dock icke är känt för sin rikedom, skall slösa med en dagaflöning så stor att, så vidt jag känner, icke något annat land i detta afseende kan täfla med vårt eget. Derom är dock nu icke fråga, utan det gäller att på det lämpligaste och minst tryckande sätt anskaffa de medel, hvilka af nyssnämnda äfvensom af andra anledningar oundgängligen krävas. I detta hänseende har Kongl. Maj:ts regering följt den finansplan, som antages hafva blifvit af urtima Riksdagen pröfvad och faststald. Så kan det väl vid första påseende förefalla. Faktiskt har dock denna plan aldrig varit föremål för någon verklig granskning af Riksdagen i sin helhet. Endast utskottets hemställanden eller s. k. klämmor hafva nemligen blifvit granskade och i allmänhet af Riksdagen godkända. Utskottets motivering, som i afskrift influerit i Riksdagens skrifvelse, har deremot knappast varit föremål för diskussion, än mindre för formliga beslut. Vid sådant förhållande synes det mig, som skulle man vid denna motivering fästa större afseende, än den i sjelfva verket förtjenar. För öfrigt vågar jag uttala den kanske nog djerfva uppfattningen, att, i en fråga af förevarande beskaffenhet, der det gäller att vid olika tillfällen på det lämpligaste sätt anskaffa nödiga medel, en senare Riksdag alldeles icke är bunden af de uttalanden, som skett vid en föregående, så mycket mindre som personer och åsikter inom riksdagen ständigt äro vexlande, och fullständig stabilitet i detta hänseende icke ens vore önskvärd.

En höjning af kaffetullen till åtminstone det belopp, hvartill den samma före den senaste nedsättningen uppgick, synes mig vara att långt föredraga framför den i utsigt stald förnyade tilläggsbevillningen, hvilken från många håll framkallar verkligt bekymmer. Vid ett ytligt påseende framkastat hos oss ständigt det påstående, att vår bevillning, jemförd med flera andra länders, är ganska billig, äfven om den genom tillägg fördubblas, men man glömmar härvid de oerhörda summor, som

för kommunala behof hos oss efter samma grund uttaxeras och hvilka i de flesta andra länder, derest de icke af staten bestridas, efter helt andra grunder utgå. Den höjda kaffetullen skulle äfven framför tilläggsbevillningar ega det företräde, att, om densamma, såsom lämpligt synes, genast eller utan dröjsmål infördes, statskontorets behof af kassaförstärkning derigenom skulle i icke ringa grad förminskas, och ränteutgiften för ett eljest sannolikt erforderligt ökad förlagskapital undvikas. Det är nemligen hos oss en egendomlighet, som icke återfinnes i något annat land, att för en del utgifter, hvilka skola bestridas under sjelfva budgetsåret, anvisa inkomster, hvilka först året derpå skola inflyta. Bland sådana inkomster är äfven tilläggsbevillningen. Och då de utgifter, hvilka dermed skola bestridas, i regeln måste verkställas under budgetsåret, ofta nog under dess början, ligger häri uppenbart en af anledningarna till statskontorets på senare tiden mer och mer framträdande behof af kassaförstärkning.

Slutligen vill jag, för att söka lugna dem, hvilkas uppgift det är att städse föra talan för det s. k. »småfolket», hvars bästa jag sjelf äfven lifligt önskar, meddela den upplysning, att i Frankrike, der småfolket har rikligt tillfälle att genom den allmänna rösträtten inverka på lagstiftningen, tullen på kaffe är bestämd till 1 krona 12 öre för 1 kilogram, eller till jemnt 1 krona högre än hos oss, samt att, det oakadt, man kan på ett kafé i Paris få sig serverad en kopp kaffe till ungefär samma pris som i Stockholm.

På grund af hvad jag sålunda anfört får jag vördsamt föreslå,

att Riksdagen beslutar, att tullen må höjas å kaffe till 26 öre och å brändt kaffe samt kaffesurrogat, alla slag, till 35 öre, allt för 1 kilogram, eller till samma belopp som före år 1889, samt hos Kongl. Maj:t anhåller, att detta beslut måtte, så snart ske kan, få träda i gällande kraft.

Om remiss till bevillningsutskottet anhålles.

Stockholm den 28 januari 1894.

Per Samzelius.
